

У № 10 «ARCHE» за 2010 год у артыкуле Алега Ліцкевіча «Дагаворы паміж князямі ВКЛ, нобілямі Жамойці і прадстаўнікамі Тэўтонскага ордэну ў Прусіі і Лівоніі (1367—1398 гг.)» пры публікацыі ў Дадатку 1 дакумэнта № 2 (с. 107—110) адбыўся тэхнічны збой, у выніку якога перамяшаліся паміж сабой розныя тыпы зносаў, што ўскладняе агульнае ўспрыманьне дакумэнта. Дзеля таго дадзены дакумэнт перадрукоўваецца ніжэй у правільным выглядзе:

№ 2

1380.[П.27], feria proxima, qua cantatur Oculi post Dominicam. Рыга. Магістр Лівоніі (Вільгельм фон Фрымерсгайм) пры пасярэдніцтве свайго пасла Германа заключае перамір'е з вялікім каралём Літвы Ягайлам і з Полацкай зямлёй да свята Пяцідзясятніцы (13 мая 1380 г.); перамір'е не распаўсюджваецца на князя Кейстута, ягоныя землі і Жамойць.

Арыгінал у XVII ст. знаходзіўся ў Каронным архіве ў Кракаве. Ён апісаны ў інвентары 1682 г.: «Induciae inter Jagiellonem regem Litvaniae et ipsius terram ac Lobeum Henricum [sic] magistrum Livoniae a data praesenti ad festum Pentecostes duraturae. Rigae, feria secunda post dominicam Oculi, anno 1380» (Inventarium. S. 372) У 1759 г. дакумэнт надрукаваў М. Догель, але са значнымі недакладнасцямі і з пропускам аднаго радка. У канцы XVIII ст. дакумэнт разам са зборамі Кароннай і Літоўскай метрык апынуўся ў Санкт-Пецярбургу ў архіве канцэлярыі 3-га дэпартаменту кіраўнічага Сената (картон 41, № 2). Адсюль ён паступіў у Імператарскую публічную бібліятэку ў збор П. Дуброўскага. Захоўваўся ў кардоне «Pol. Rus. Livonica anno 1380», № 42. У 1920-я гг. дакумэнт перададзены Польшчы. Цяпер знаходзіцца ў: AGAD. Zbiór pergaminów. № 4529. пергамент памераў 260x113 мм. Першапачаткова была падвешана адна пячатка на пергаментнай стужцы; цяпер ад яе засталася толькі стужка.

Асноўныя публікацыі: Dogiel M. Codex diplomaticus Regni Poloniae et Magni Ducatus Lituaniae. Т. 5. Vilnae, 1759. S. 80. № 58; Naruszewicz A. Historia narodu polskiego od początku chrześcijaństwa. Т. 7. Panowanie Węgrów. Warszawa, 1804. S. 339; Skarbiec-1. S. 231. № 469 (дата памылковая: 26 сакавіка); LUB. Bd. 3. Col. 361—362. № 1152, reg.: s. 112. № 1362 (наводле выдання М. Догеля); Prochaska A. Rozejm Jagielly z landmistrzem inflanckim zatwierdzony w Rydze 27 lutego 1380 r. // Kwartalnik Historyczny. R. 23. Lwów, 1909. S. 565 (наводле арыгіналу, найлепшая публікацыя).

Лацінскі тэкст прыводзіцца наводле публікацыі М. Догеля, А. Прахаскі і фотаздымка арыгінала, размешчанага на сайце Polska.pl.

Дата: Вялікі пост у 1380 г. пачынаўся 6 лютага. Згаданая ў тэксце дакумэнта Dominica Oculi — трэцяя нядзеля Вялікага поста. Названа наводле першых радкоў імішы, якая пачынаецца словамі: «Oculi mei semper ad Dominum, quia ipse evellet de laqueo pedes meos» (Пс. 24:15). У 1380 г. гэтая нядзеля прыпадала на 26 лютага, адпаведна наступны пасля яе дзень: панядзелак 27 лютага.

Notum sit uniuersis, *quod* nos, *magister* Liuonie, cum consilio et consensu *nostrorum* *praceptorum*, per *nuncium nostrum* Herman|num, pacem et treugas ordinari fecimus inter nos ac *terram nostram* et magnum regem Lethowie Iagillonem et *suam* | *terram* et illos de Plotzek, usque ad festum Pentecostes firmiter duraturas.

Ita videlicet, *quod* *praedictus* rex Iagillo et | ¹ terra sua et illi de Plotzeke debent esse securi omnino per nobis et omnibus nostris, ita *quod* nullus exercitus equester ⁻¹, | siue pedester, siue per latrocinium², proprie stroderye³, de terra nostra ad *terram praedicti regis* Iagillonis et Pollosensem de|beat transire, nec aliquid dampnum infra *praescriptum* festum Pentecostes *praefatis* terris inferemus.

Similiter nos et | terra nostra Liuonia et Curonia penitus securi esse debemus pro rege Iagillone et omnibus suis, ac pro illis de Plotze|ke, ita *quod* nullus exercitus equester siue pedester, siue per latrocinium², proprie stroderye, de terra Iagillonis et illorum de | Plotzeke ad *terram nostram* Liuoniam et Curoniam debeat transire, nec aliquid dampnum nostris *praedictis* terris debeant infer|re.

Hec ordinatio pacis et treugarum firmiter durabit inter nos et terras nostras Liuoniam, Curoniam, et regem Iagillonem, | *terram suam* et *autem*⁴ illos de Plotzek, usque ad festum Pentecostes *supradictum*.

Ab istis vero pace et treugis rex Keyn|stuthe, et⁴ sui ac terra sua, et illi de Sameythen omnino esse debeant exclusi, ita *quod* nullas pacem et treugas inter | *praedictos* regem Keynstuthen et illos de Sameythen volumus obtinere.

In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus | est appensum.

Datum in castro nostro Ryge, anno Domini M^o III^{mo} LXXX^o, feria proxima, qua cantatur Oculi post | Dominicam.

На адвароце пазнейшыя запісы: 1) Induciae inter magistrum Livonie et Jagellonum | regem Polo[censiem]. 1380; 2) Lithuania № 2do; 3) Lituania № 42 (*першапачаткова была, але закрэслена лічба 3*).

¹⁻¹ У публікацыях М. Догеля і Ф. Г. фон Бунге гэтая фраза (адзін радок арыгінала) прапушчана. ² У М. Догеля памылкова: *curocinium*. ³ У М. Догеля прачытана: *stroderic*. Ф. Г. фон Бунге лічыў гэты памылкай. І. Даніловіч трактаваў гэтыя слова як *Stroderick* — «на вазах» (?). Верагодна, слова з'яўляецца варыянтам нямецкага *Streiterei* (сварка, звадка). ⁴ У М. Догеля і Ф. Г. фон Бунге слова прапушчана.

Пераклад:

Няхай будзе вядома ўсім, што мы, магістр Лівоніі, на параду і са згоды нашых высакародных людзей, праз нашага пасла Германа¹, устанавілі паміж намі і нашай зямлёй і вялікім каралём Літвы Ягайлам і ягонай зямлёй і тымі людзьмі з Полацка мір і перамір'е звычайныя, якія цвёрда будуць працягвацца да самога свята Пяцідзясятніцы².

А менавіта такім чынам, што названы кароль Ягайла і ягоная зямля, і тыя людзі з Полацка павінны быць цалкам захаваны ў бяспецы праз нас і ўсіх нашых людзей так, каб ніводнае войска коннае альбо пешае, альбо рабаўнікі для разбойнага нападу з нашай зямлі ў зямлю згаданага караля Ягайлы і Полацкую не маглі праходзіць; таксама ні ў чым шкоды не прычыняем вышэй згаданым землям да згаданага свята Пяцідзясятніцы.

Падобна ж мы і наша зямля Лівонія і Куронія цалкам павінны захоўвацца ў бяспецы ад караля Ягайлы і ўсіх ягоных людзей і ад тых людзей з Полацка так, каб ніводнае войска коннае альбо пешае, альбо рабаўнікі для разбойнага нападу з зямлі Ягайлы і тых людзей з Полацка ў нашу зямлю Лівонію і Куронію не павінны праходзіць; таксама ні ў чым шкода нашым вышэй названым землям не павінна прычыняцца, але ўстаноўленыя мір і перамер'е цвёрда будуць працягвацца паміж намі і нашымі землямі Лівоніяй і Куроніяй і каралём Ягайлам, ягонай зямлёй і тымі людзьмі з Полацка да самага свята Пяцідзясятніцы згаданага.

З гэтага міру і перамер'я кароль Кейстут, і ягоныя людзі, і ягоная зямля, і тые людзі з Жамойці цалкам павінны быць выключаны, так што ніякага міру і перамер'я паміж названым каралём Кейстутам і тымі людзьмі з Жамойці не хочам захоўваць.

Для пасведчання гэтай справы наша пячатка ў нашай прысутнасці падвешана.

Дадзена ў нашым замку Рыга, у год Гасподні 1380, у бліжэйшы дзень пасля нядзелі, у якую пяецца *Oculi*.

¹ Магчыма, гаворка ідзе пра рыжскага мешчаніна Германа Дасберга, які пазней, у 1393 г., ездзіў у Менск да князя Скіргайлы з місіяй вызвалення лівонскіх купцоў з-пад арышту. Гл.: Maciejewska W. Dzieje ziemi Połockiej (1385—1430) // Ateneum Wileńskie. 1931—1932. R. 8. S. 14—15, тут крыніцы і літаратура. ² У 1380 г. Пяцідзясятніца святкавалася ў нядзелю 13 мая.

Акрамя таго, у тым жа тэксьце Алега Ліцкевіча ўжо пасяля здачы нумару ў друк выявілася яшчэ некалькі дапушчаных па віне рэдакцыі факталагічных недакладнасцяў:

1. Дата дагавору вярхоўнага князя Літвы Ягайлы і князя Трокаў Кейстута зь вялікім магістрам Тэўтонскага ордэну Вінрыхам фон Кніпродэ на тэрмін 10 гадоў (с. 48) мусіць быць [29 верасня] 1379 г. замест памылковай [29 лістапада] 1379 г.

2. Дата дагавору вялікага магістра Тэўтонскага ордэну Конрада Цэльнэра фон Ротэнштайна (с. 55) мусіць быць [14 чэрвеня] 1384 г. замест памылковай [29 красавіка] 1384 г.

3. У зноскы 93 на с. 67 выраз «у 1397 г. горад Тыле атрымаў прывілей» мусіць чытацца як «у 1397 г. Тыле атрымаў прывілей».

Рэдакцыя просіць у аўтара артыкулу прабачэння за дапушчаныя па яе віне памылкі.